וועטער:
וואלקנדיק, קילער

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

דאס אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאנג — 5.40.
זון אונטערגאנג — 7.16.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 21, No. 198. Tues. September 1, 1931.

Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

דינסטאג יט׳ אלול, תרצ״א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY SEP 7 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

אנב-אורחא

פון מארק

אידישע דערציאונג א לוקסוס

עס איז א סברא, אז די רעגיסטראַציע אין די היגע אידישע דערציאונגס אנשטאלטן וועט א היבש ביסל ליידן דאס יאר, צוליב דער נאָענטקייט פון די יום־טובים צום אנפאנג פונ׳ם לערן־יאר, סעפטעמבער 1טן.

א סך אידישע טאטעס און מאמעס, הייסט עס, רעכענען אזוי:

אט, נאך אן אנדערהאלבן וואכן, און עס הויבן זיך אן די יום־טובים, ווען די לומדים אין די קלאסן גיינען ניט אן אזוי רעגלמעסיק. נו, וועלן זיי איישפארן שוין בעסער א חודש שכר־למוד און וועלן פאררעגיסטרירן זייערע קינדער נאך די יום־טובים, ביים ערשטן אק־טאבער.

דאס איז אומפארטיש און נים ערלאך צו די אנשטאלטן, וועלכע מוזן דאך דערווייל אויסהאלטן דעם פון־פערסאנאל לערער, צאלן זיי פארגעבן און מאכן אלע נויטיקע אויסגאבן, צי די דאזיקע קינדער פארלאנגסטרירן זיך איצט צי מיט א חודש שפעטער.

די דאזיקע עלטערן באראיכן אזוי זיי שול וואס דערצוים זייערע קינדער פון א פאר דאלאר יאר אין אור קומט, אין צווינגען זי אין די איצטיקע שווערע צייטן צו זוכן אפמאכן די עטלאכע דאלאר, ווען זי איז שוין אזוי באלאסטיקט מיט שווערע דעפיציטן.

***

אט די עלטערן זיינען אבער ניט בלויז שלעכטע „סאפארטס", נאר זיי נארן זיך אליין אפ אין חשבון:

אסייסמן, דארף מען דערווארטן, וועלן זיי די פאר אפגעשפארטע דאלאר קאסטן זיי זייער טייער.

די געשיכטע איז, וואס א לערן־אנ־שטאלט האט א באשטימטע פראגראם פון לומדים אין די קלאסן, און די קינ־דער וואס פארפעלן דעם ערשטן און וויכטיגסטן חודש אין קלאס, ווען דער סדר־המוד וועלן איינגעשטעלט, האבן אלע שאנסן צו פארבלייבן דערנאך הינ־טערשטעליק אין זייערע קלאסן א גאנצן יאר.

און דאס קאן מיינען, אז דער איינ־גשפארטער חודש שכר למוד קאן דער־נאך קאסטן א גאנצן יאר שכר־למוד.

אנב אין דאס יאר בכלל אפטיש ניטא קיין פארלוסט פון צייט אין די אידישע דערציאונגס אנשטאלטן צוליב די יום־טובים, וועלכע פאלן אויס דאס יאר כמעט אלע אום שבתים און זונ־טאגס, ווען עס זיינען נוסף קיין לומדים אדער די לומדים זיינען ניט אזוי דערל־מעסיק.

***

לטובת אזעלכע עלטערן, וואס זיי־נען אזעלכע „שלעכטע סאפארטס", וואלט איך די היגע דערציאונגס אנ־שטאלטן רעקאמענדירט אזא פלאן:

אין אלע פאלן וועלן עלטערן קומען צו רעגיסטרירן זייערע קינדער דעם ערש־טען אקטאבער אדער שפעטער, און זיי מאגען ניט אנגעבן קיין צופרידן שטע־לנריקע אורזאכן פארוואס זיי האבן ניט פארריגיסטרירט די קינדער פאר דעם 1טן סעפטעמבער, — וואלט איך גע־זאגט, אז זיי זאלן געצוואונגען ווערן צו אנצאלן שכר־למוד אויף פאר סעפטעמ־בער, ווען זייערע קינדער האבן ניט געלערנט צוליב די עלטערנס שפאר־זאמקייט . . .

איך האף אבער, אז א סך אזעלכע עלטערן וועלן קריגן זייער שטראף אויף אן אנדער אופן, כאטש דערפון וועלן אומשולדיקערהייט זארגן ליידן זייערע קינדער: איך האף, אז די קלאסן אין די היגע אידישע שולן זאלן ביז דאן זיין פארפילט, אזוי אז עס זאל ניט פאר־אבלייבן קיין פלאץ פאר קיין נייע קינדער.

***

און אז איך רייד שוין וועגן דעם, ווייס איך אויסדריקן מיין באדויערן אויף דעם, וואס די אידישע עלטערן גרינגשעצן אזוי די אידישע דערצי־אונג פון קאריערע אליין מוזן זיי פארשטיין דעם זינען פונ׳ם אידישן לעבן.

און דערפאר שפארט מען עס אויפ׳ן חשבון פון דער אידישער דערציאונג. עס זעט זיי אויס צו זיין ניט קיין „ביז־נעס". נאר „פלעשור", און אייגער פון די אומווייכטיקסטע „פלעשורס" . . .

***

איך ווייל גארניט אונטערשעצן דעם ווערט פון א מוזיקאלישער אויסבילדונג פון א קינד.

וואלטן אבער אידישע עלטערן כאטש האלב פון דער ענערגיע אנגעווענדעט אויף דער אריינצווינגונג פון מוזיקא־לישער דערציאונג פון זייערע קינ־דער, וואס אין פאר זיי זיכער לעבנס־נויטיקער, ווי קאנען שפילן (אין די מייסטע פאלן שלעכט שפילן) אויף דער נאטור, וואס, מיט זייער ווייניק אויס־נאטור, זיי וועלן פארגעסן. נאך איידער זיי וועלן דערוואכסן צו מאנשאפט אדער פרויענשאפט!

די היגע אידישע עלטערן באגריי־פן פשוט ניט, אז זייערע קינדער וועלן מוזן לעבן א אידישן לעבן און טראגן אידישע צרות, און אן פאר זייער תכלית אין קאריערע אליין מוזן זיי פארשטיין דעם זינען פונ׳ם אידישן לעבן.

אין דערפאר שפארט מען עס אויפ׳ן חשבון פון דער אידישער דערציאונג. עס זעט זיי אויס צו זיין ניט קיין „ביז־נעס". נאר „פלעשור", און אייגער פון די אומווייכטיקסטע „פלעשורס" . . .

דוש. ה. טאמאס געצוואונגען צו רעזיגנירן פון סעקרעטארשאפט פון אייזנבאן יוניאן

זיין באטייליקונג אין נאציאנאלער רעגירונג קאסט אים זיין שטעלע אין דער יוניאן, מיט וועלכער ער איז געווען פארבונדן צענדליקער יארן

לאנדאן, סעפט. 1. — דוש. ה. טאמאס, מיניסטער פאר דאמיניאנס און קאלאניעס אין דער נאציאנאלער רעגי־רונג, האט אויף דער פאדערונג פון דער אייזנבאן יוניאן רעזיגנירט פון זיין סעקרעטארשאפט פון דער יוניאן, אי־בערריינדיק אזוי זיינע באציאונגען מיט דער יוניאן, מיט וועלכער ער איז נעווען פארבונדן פאר 26 יאר צייט, און אין וועלכער ער איז געווען אזוי אפפר־לער. אז די ארבעטער האבן פון געזאמלט־טע פענינס אויסגעבויט א הויז פאר אים אין לאנדאן.

עס איז דא איצט א מיינונג, אז מר. טאמאס וועט איצט קריגן א שטעלע אין דעם דירעקטאראט פון די אייזנבאן־נען, פארטראגענדיק אזוי די ארבעטער לאר, ווען זי איז שוין אזוי באלאסטיקט מיט שווערע דעפיציטן.

***

אט די עלטערן זיינען אבער ניט בלויז שלעכטע „סאפארטס", נאר זיי נארן זיך אליין אפ אין חשבון:

אסייסמן, דארף מען דערווארטן, וועלן זיי די פאר אפגעשפארטע דאלאר קאסטן זיי זייער טייער.

די געשיכטע איז, וואס א לערן־אנ־שטאלט האט א באשטימטע פראגראם פון לומדים אין די קלאסן, און די קינ־דער וואס פארפעלן דעם ערשטן און וויכטיגסטן חודש אין קלאס, ווען דער סדר־המוד וועלן איינגעשטעלט, האבן אלע שאנסן צו פארבלייבן דערנאך הינ־טערשטעליק אין זייערע קלאסן א גאנצן יאר.

און דאס קאן מיינען, אז דער איינ־גשפארטער חודש שכר למוד קאן דער־נאך קאסטן א גאנצן יאר שכר־למוד.

אנב אין דאס יאר בכלל אפטיש ניטא קיין פארלוסט פון צייט אין די אידישע דערציאונגס אנשטאלטן צוליב די יום־טובים, וועלכע פאלן אויס דאס יאר כמעט אלע אום שבתים און זונ־טאגס, ווען עס זיינען נוסף קיין לומדים אדער די לומדים זיינען ניט אזוי דערל־מעסיק.

***

לטובת אזעלכע עלטערן, וואס זיי־נען אזעלכע „שלעכטע סאפארטס", וואלט איך די היגע דערציאונגס אנ־שטאלטן רעקאמענדירט אזא פלאן:

אין אלע פאלן וועלן עלטערן קומען צו רעגיסטרירן זייערע קינדער דעם ערש־טען אקטאבער אדער שפעטער, און זיי מאגען ניט אנגעבן קיין צופרידן שטע־לנריקע אורזאכן פארוואס זיי האבן ניט פארריגיסטרירט די קינדער פאר דעם 1טן סעפטעמבער, — וואלט איך גע־זאגט, אז זיי זאלן געצוואונגען ווערן צו אנצאלן שכר־למוד אויף פאר סעפטעמ־בער, ווען זייערע קינדער האבן ניט געלערנט צוליב די עלטערנס שפאר־זאמקייט . . .

איך האף אבער, אז א סך אזעלכע עלטערן וועלן קריגן זייער שטראף אויף אן אנדער אופן, כאטש דערפון וועלן אומשולדיקערהייט זארגן ליידן זייערע קינדער: איך האף, אז די קלאסן אין די היגע אידישע שולן זאלן ביז דאן זיין פארפילט, אזוי אז עס זאל ניט פאר־אבלייבן קיין פלאץ פאר קיין נייע קינדער.

***

און אז איך רייד שוין וועגן דעם, ווייס איך אויסדריקן מיין באדויערן אויף דעם, וואס די אידישע עלטערן גרינגשעצן אזוי די אידישע דערצי־אונג פון קאריערע אליין מוזן זיי פארשטיין דעם זינען פונ׳ם אידישן לעבן.

אין דערפאר שפארט מען עס אויפ׳ן חשבון פון דער אידישער דערציאונג. עס זעט זיי אויס צו זיין ניט קיין „ביז־נעס". נאר „פלעשור", און אייגער פון די אומווייכטיקסטע „פלעשורס" . . .

פאלן דורך אין פארזוך צו באַ־גנב׳ענען בעל באטלינג קאַ.

א פארזוך צו באַ׳גנב׳ענען מזל׳דיקער זונטאג ביינאכט אדער מאנטאג פאר טאג אין פרעיס איסט דאנאט שאפ, 816 פארטעדזש עווע. דארטן האבן זיי ארויסגע׳נג׳ען מיט דערפאלג א קליי־נע פייער־קאסע, אין וועלכער עס איז געווען ארום 40 דאלאר אין מיזומן.

אבער נאך א דורכפאל האבן גנבים נעראטן ביי באנד און דאנאלד, קעגדי מאנופעקטשורערס, מעקגי סטריט. דארטן האט מען זיי אויך איבערגע־שלאגן אין דער ארבעט. אין זיי האבן זיך באפעטראגן, איבערלאנדיק זיי אין הינטערגעסל א טראק, אויף וועלכן זיי האבן קאנטיק געהאט בדעה ארויס־צופירן זייער רויב.

זאגט צו צו פארבעסערן לעבנס באדינונגען אין סאוועט פארבאנד אין קומענדיקע עטלאכע יאר

מאסקווע, סעפט. 1. — רייזנדיק פאר אן אינזשענערן קאנפערענץ וואס ווערט דא אפגעהאלטן, האט וו. קובי־שעוו, פארזיצער פון דער סאוועטישער עקאנאמישער קאמיסיע, דערקלערט, אז די סאוועט רעגירונג האט פאקטיש דערגרייכט איר ציל צו אינדוסטריא־ליזירן דאס לאנד אין וויינציקער ווי פינף יאר צייט. און אז מיר 1932 וועט זי שיינקען מער אויסמערקזאמ־קייט צו דער פארבעסערונג פון די לעבנס באדינונגען פון דער הונגער.

פון דער הינטערשטעליקסטע אגריקולטו־רעלע לענדער אין איינעם פון די פרא־גרעסיוסטע אגריקולטורעלע געמיינ־שאפטן.

"מיר וועלן דאס יאר פארענדיקן אונזערע אפבריקן אין וועלכע מיר האָ־בען אינזועסטירט פינף ביליאן רובל אין 1929, און 17 ביליאן רובל אין 1931. און מיר וועלן אויף פארענדיקן די קאלעקטיוויזאציע אין״ם משך פון דעם יאר.

"פון 1932 אן וועלן מיר שיינקען זייער פיל אויסמערקזאמקייט צום וואוילזיין פון די ארבעטער און פויע־רים, צו שפייזן זיי בעסער, צו קליידן זיי בעסער און צו פארזאָרגן זיי מיט בעסערע דירות און אנדערע באקוועמ־לאכקייטן. מיר וועלן אין די קומענדיקע צוויי־דריי יאר אָפּגעבן זיך הויפּטזאַכ־לאך מיט דער דאזיקער אויפגאבע".

——(::)——

ציון פארשטייער געזעגענען זיך מיט׳ן הייקאמישאנער

ירושלים, סעפט. 1 (איטא). — דר. חיים ארלאזאראָוו, פארשטייער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, סענאטאר ווערנער, פאר דער אידישער אגענטור, און בו־צבי, פארן ווד לאומי, האבן זיך נעכטן געזעגנט מיט דעם הייקאמישאַ־נער, לארד טשענסעלאר, וועלכער פאר־לאזט איצט דאס לאנד.

דרייס-רוסלאנד נעמט איבער אויפזיכט אויף ביראָ-בידזשאן

סאָוועטישע אידישע קאָלאָניעס אין "גע־פאר" מ׳זאָל דאָרט ניט ארבעטן ראש-השנה

סאָוועטישע אידישע פּרעסע איז אָבער דערפאר צופרידן, וואָס רעליגיע גייט אונטער אין אמעריקע

(ספּעציעלע טעלעגראַמע צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטאָ")

מאָסקווע, סעפּט. 1 (איטאָ). — דער אנטי־ראש־השנה קאמפּיין דאָס יאָר באַמערקט זיך קוים אין די סאָוועטישע אידישע שטעטלאך. אָן די אידישע מאסן שיינקען צו דעם גאַנץ וויניק אויסמערקזאַמקייט. אפילו די אפיקורס׳ סיישע אָרגאַניזאציעס אָנגעגענען זיך בלויז מיט פאַרשפּרייטן אַנטי־רעליגיעז זע ליטעראַטור צוגעשטעלט פון דער הויפּט־קוואַרטיר, און פּרובירן אפילו נים אָנצופירן אַ קאַמפּיין צוריק צוהאלטן די אידן פון צו גיין אין די שול.

די אידיש־קאָמוניסטישע פּרעסע באַ־קלאָגט זיך, אַז די אידישע קאָלאָניעס זיינען "אין געפאר", ווייל די הינטער־שטעליקע עלעמענט דאָרטן וועלן דאָס יאָר, ווי לעצטן יאָר, ניט גיין אַרבעטן אויף די פעלדער אום ראש־השנה און יום כּפּור.

דערפאַר אָבער פּראָקלאַמירט מיט גנבים זיינען אָבער געווען מזל׳דיקער זונטאג ביינאכט אדער מאָנטאג פאר טאָג אין פרעיס איסט דאָנאָט שאָפּ, 816 פאַרטעדזש עווע. דאָרטן האָבן זיי אַרויסגע׳נג׳ען מיט דערפאָלג אַ קליי־נע פייער־קאַסע, אין וועלכער עס איז געווען אַרום 40 דאָלאַר אין מיזומן.

אָבער נאָך אַ דורכפאַל האָבן גנבים נעראָטן ביי באָנד און דאָנאַלד, קעגדי מאַנופעקטשורערס, מעקגי סטרייט. דאָרטן האָט מען זיי אויך איבערגע־שלאָגן אין דער אַרבעט. אין זיי האָבן זיך באַפעטראָגן, איבערלאָנדיק זיי אין הינטערגעסל אַ טראָק, אויף וועלכן זיי האָבן קאָנטיק געהאַט בדעה אַרויס־צופירן זייער רויב.

אַרבעטסלאָזער צעברעכט אַ פענ־סטער, כדי צו האָבן וואָס צו עסן

דערפאַר ווייל ער איז געווען הונגע־ריק און ער האָט ניט געפאָנען געפינגע קיין אַרבעט, האָט פיטער סעמענקאָוו, אַ לאַנדערע תושב פאַר צוואַנציק יאָר, אויפגעהויבן אַ שטיין און האָט אויסגע־בראָכן אַ שויב אין ביקאָן טעאַטער.

נעכטן אינדערפרי האָט זיך סעמענ־קאָוו אין פאָלציי געריכט דערקלערט שולדיק אין זיין פאַרבראָכן. און ער איז פאַראורטיילט געוואָרן צו דריי מאָנאַטן אַ צו גרויסע הוצאה״, — וואָלט איך גע־זאָגט, אַז זיי זאָלן געצוואונגען ווערן צו אַנצאָלן שכר־למוד אויף פאַר סעפּטעמ־בער, ווען זייערע קינדער האָבן ניט געלערנט צוליב די עלטערנס שפּאַר־זאַמקייט . . .

איך האָף אָבער, אַז אַ סך אַזעלכע עלטערן וועלן קריגן זייער שטראָף אויף אַן אַנדער אופן, כאָטש דערפון וועלן אומשולדיקערהייט זאָרגן ליידן זייערע קינדער: איך האָף, אַז די קלאַסן אין די היגע אידישע שולן זאָלן ביז דאָן זיין פאַרפילט, אַזוי אַז עס זאָל ניט פאַר־אַבלייבן קיין פּלאַץ פאַר קיין נייע קינדער.

***

און אַז איך רייד שוין וועגן דעם, ווייס איך אויסדריקן מיין באַדויערן אויף דעם, וואָס די אידישע עלטערן גרינגשעצן דעם אידישן דערציאונג פון קאַריערע אַליין מוזן זיי פאַרשטיין דעם זינען פונ׳ם אידישן לעבן.

אין דערפאַר שפּאַרט מען עס אויפ׳ן חשבון פון דער אידישער דערציאונג. עס זעט זיי אויס אַז זיין ניט קיין „ביז־נעס", נאָר „פּלעשור", און אייגער פון די אומוויכטיקסטע „פּלעשורס" . . .

אנגל שיר ניט פאר־ברענט אויף טויט אין קינדער שפיל

האמילטאן, אנט., סעפ. 1. — באַ־אמט פון די "ביג בראדערס אסאסיאיי שאן" אונטערזוכן איצט אַ זאַנדערבאַרן פאַל פון קינדערשער ברוטאַליטעט וואָס האָבן זיך באַשפּיטיקט מיט מאַכט פון מיט צעגעבן.

רעוו. פרענקלין איז אַ חזן און אַ מנין, און ער זאָגט זיינע דרשות אין ענגליש און אין אידיש. דאָ זיינען פאַר אים געמאַכט געוואָרן אַראַנזש־מענטס צו דאַוונען מערב הייבן (דיי־סטאָג) 7 אָוונט, אין עטרת ישראל שול, קאַר. מענגנס און פאַוערס. ער דיש אָפּשטאַם, — ער קומט אַרויס פון די אַביסיניישע אידן, די אַזוי־גע־רופענע "פאַלאַשן". די שוואַרצע אידן אין אַביסיניע, האָט ער געזאָגט, צעילן אַרום 70 טויזנט נפשות, און נאָך טויזנטער שוואַרצע אידן וואוינען אויך אין אינדיע.

ווי ער דערציילט, זיינען זיינע זייד דעם אַריבערגעקומען אין די פאַראייר ניקסטע שטאַטן פון אַמעריקע אין יאָר 1821, און מען האָט זיי לכתחילה אַנ־גענומען פאַר אַביסיניש קריסטן. זייער לעבן איז געווען שווער, און אַ סך פון זיי זיינען זיך צעלאָפן אין אַנדערע לענדער. זיינע עלטערן זיינען אָבער פאַרבליבן אין אַמעריקע, וואו זיי האָבן זיך באַשפּיטיקט מיט מאַכט מיט פאַנאַטאַציע אַרבעט.

רעוו. פרענקלין איז אַ חזן און אַ מנין, און ער זאָגט זיינע דרשות אין ענגליש און אין אידיש. דאָ זיינען פאַר אים געמאַכט געוואָרן אַראַנזש־מענטס צו דאַוונען מערב הייבן (דיי־סטאָג) 7 אָוונט, אין עטרת ישראל שול, קאַר. מענגנס און פאַוערס. ער דיש אָפּשטאַם, — ער קומט אַרויס פון די אַביסיניש אידן, די אַזוי־גע־רופענע "פאַלאַשן". די שוואַרצע אידן אין אַביסיניע, האָט ער געזאָגט, צעילן אַרום 70 טויזנט נפשות, און נאָך טויזנטער שוואַרצע אידן וואוינען אויך אין אינדיע.

ווי ער דערציילט, זיינען זיינע זייד דעם אַריבערגעקומען אין די פאַראייר ניקסטע שטאַטן פון אַמעריקע אין יאָר 1821, און מען האָט זיי לכתחילה אַנ־גענומען פאַר אַביסיניש קריסטן. זייער לעבן איז געווען שווער, און אַ סך פון זיי זיינען זיך צעלאָפן אין אַנדערע לענדער. זיינע עלטערן זיינען אָבער פאַרבליבן אין אַמעריקע, וואו זיי האָבן זיך באַשפּיטיקט מיט מאַכט מיט פאַנאַטאַציע אַרבעט.

רעוו. פרענקלין איז אַ חזן און אַ מנין, און ער זאָגט זיינע דרשות אין ענגליש און אין אידיש. דאָ זיינען פאַר אים געמאַכט געוואָרן אַראַנזש־מענטס צו דאַוונען מערב הייבן (דיי־סטאָג) 7 אָוונט, אין עטרת ישראל שול, קאַר. מענגנס און פאַוערס. ער דיש אָפּשטאַם, — ער קומט אַרויס פון די אַביסיניש אידן, די אַזוי־גע־רופענע "פאַלאַשן". די שוואַרצע אידן אין אַביסיניע, האָט ער געזאָגט, צעילן אַרום 70 טויזנט נפשות, און נאָך טויזנטער שוואַרצע אידן וואוינען אויך אין אינדיע.

ווי ער דערציילט, זיינען זיינע זייד דעם אַריבערגעקומען אין די פאַראייר ניקסטע שטאַטן פון אַמעריקע אין יאָר 1821, און מען האָט זיי לכתחילה אַנ־גענומען פאַר אַביסיניש קריסטן. זייער לעבן איז געווען שווער, און אַ סך פון זיי זיינען זיך צעלאָפן אין אַנדערע לענדער. זיינע עלטערן זיינען אָבער פאַרבליבן אין אַמעריקע, וואו זיי האָבן זיך באַשפּיטיקט מיט מאַכט מיט פאַנאַטאַציע אַרבעט.

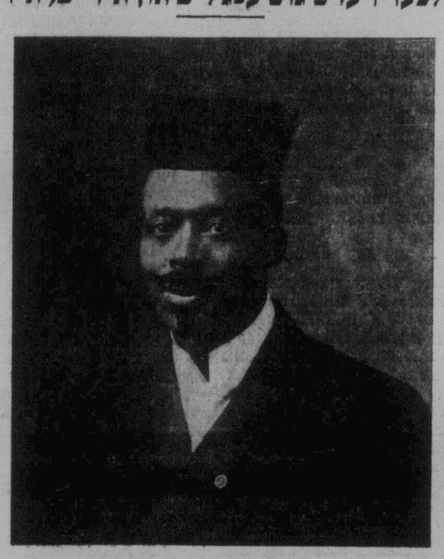

אברהם בן בנימין הכהן פרענקלין

אין רעדאַקציע פון "דאָס אידישע וואָרט" איז נעכטן מיט אַ ברייוו אין דייטש "שלום עליכם" אריינגעקומען אַ טונקלהויטיקער מאַן, מיט נערגרשע גע־זיכט צוגן און הויט קאַליר, אָבער מיט אַ הדרת־פּנים פון אַ אידישן "רעבּ־ער רענד". ער האָ מגערעדט אַ גוטן ענג־ליש, אָבער ער איז לייכט איבערגע־נאַנגען צו אַ גאַנץ נישקשה׳דיקן אי־דיש.

זיין נאָמען איז אברהם בן בנימין הכהן פרענקלין. האָט ער אונז אויס־בערגעגעבן, און האָט דערקלערט, אַ ער איז פון נעגרשן, נאָר פון אַר־דיש אָפּשטאַם. — ער קומט אַרויס פון די אַביסיניש אידן, די אַזוי־גע־רופענע "פאַלאַשן". די שוואַרצע אידן אין אַביסיניע, האָט ער געזאָגט, צעילן אַרום 70 טויזנט נפשות, און נאָך טויזנטער שוואַרצע אידן וואוינען אויך אין אינדיע.

ווי ער דערציילט, זיינען זיינע זייד דעם אַריבערגעקומען אין די פאַראייר ניקסטע שטאַטן פון אַמעריקע אין יאָר 1821, און מען האָט זיי לכתחילה אַנ־גענומען פאַר אַביסיניש קריסטן. זייער לעבן איז געווען שווער, און אַ סך פון זיי זיינען זיך צעלאָפן אין אַנדערע לענדער. זיינע עלטערן זיינען אָבער פאַרבליבן אין אַמעריקע, וואו זיי האָבן זיך באַשפּיטיקט מיט מאַכט מיט פאַנאַטאַציע אַרבעט.

רעוו. פרענקלין איז אַ חזן און אַ מנין, און ער זאָגט זיינע דרשות אין ענגליש און אין אידיש. דאָ זיינען פאַר אים געמאַכט געוואָרן אַראַנזש־מענטס צו דאַוונען מערב הייבן (דיי־סטאָג) 7 אָוונט, אין עטרת ישראל שול, קאַר. מענגנס און פאַוערס. ער דיש אָפּשטאַם, — ער קומט אַרויס פון די אַביסיניש אידן, די אַזוי־גע־רופענע "פאַלאַשן". די שוואַרצע אידן אין אַביסיניע, האָט ער געזאָגט, צעילן אַרום 70 טויזנט נפשות, און נאָך טויזנטער שוואַרצע אידן וואוינען אויך אין אינדיע.

ווי ער דערציילט, זיינען זיינע זייד דעם אַריבערגעקומען אין די פאַראייר ניקסטע שטאַטן פון אַמעריקע אין יאָר 1821, און מען האָט זיי לכתחילה אַנ־גענומען פאַר אַביסיניש קריסטן. זייער לעבן איז געווען שווער, און אַ סך פון זיי זיינען זיך צעלאָפן אין אַנדערע לענדער. זיינע עלטערן זיינען אָבער פאַרבליבן אין אַמעריקע, וואו זיי האָבן זיך באַשפּיטיקט מיט מאַכט מיט פאַנאַטאַציע אַרבעט.

אחד-העמ׳ס אלמנה געשטארבן אין חיפה

ירושלים, סעפט. 1 (איטא). — די אלמנה פון אחד־העם איז נעכטן פרי געשטארבן אין חיפה. די לויה וועט דורכגעפירט היינט, אין תל־אביב, און זי וועט באערדיקט ארום עס קבר פון איר מאן, וועלכן זי האט צוגעגרייט נאך ביי איר לעבן.

שלמה גינזבערג, אחד־העמ׳ס זון, רעזיסטראר פון העברייאישן אוניווער־סיטעט, איז געווען ביי זיין מוטערס בעט ווען זי איז געשטארבן. ער האט זיך צוריקגעקערט פון פאריז, ווען ער האט דערהערט וועגן איר טויט.

געזעלשאפטלאכער קאלענדאר

דינסטאג, סעפט. 1

שוועסטער אוונט פון מוטער־פאר־איין פון ת״ת, 8.30 נ. מ. אין ת״ת.

קולט. פאראמאס. ביי איר. ארב. קולט.

קלוב, 8.30 נ. מ., אין פרץ אינסט.

ערשטע מוטער פאראיין פאראמאס. פון א. ה. פ. ט. שול פלענער פאר׳ן נייעם יאר.

אלגעמ. פאראמאס. פון לידים אקו. פון מאונט כרמל קליניק, 8 נ. מ., אין קליניק. לעקציע פון דר. שובין.

מיטינג פון יונגע פרויען סיסט. ביי מרס. לואיס, 497 אלפרעד עוו., 8 אוו.

מיטוואך, סעפט. 2

ספּעצ. עקו. פאראמאס. פון וופּנ. טשאפטער הדסה, 8.30 נ. מ., אין ציון זאל.

מאסק־פאראמאס. פון וויניפּעג שטאט קאמיטעט 8.30 אוונט אין גרויסער תלמוד תורה. דערקלערונגען און באַ־ריכטן.

אפשייד אוו. פאר פאניע עלקין, פון פיאנארן פוע״צ פרויען קלוב, 8.30 אוו., אין פאלקס שול.

פרייטאג, סעפט. 4

מ. מענאכאווסקי, פ. זאלף און ש. ראפּאפּארט וועגן 17טן צייט. קאנגרעס 8.30 אוו., אין פרץ אינסט.

מאס־מיטינג פאר "אינטערנ. יונגט טאג" אין פרייהייט טעמפּל.

שבת, סעפטעמבער 5

בר־מצוה פייערונג פון ארטור קוש־ניר אין בית־יתומים.

זונטאג, סעפטעמבער 6

יערלאכער "טעג־טאג" פון מאונט כרמל קליניק.

אלגעמ. פאראמאס. און וואלן פון חסד של אמת, 7.30 נ. מ., אין קליינער ת״ת.

טיי ביי מרס. קאטלארסקי, 439 באַ־ראוס עווע., 2 ביז שפּעט.

טיי פון לידים אקו. פון בית יעקב שול, אין שול, 2—11. פלעט פון צירונג דר. נ. סירקין 6טער יאר צייט, 8.30 אוו., אין פאלקס שול, אויפן. פוע״צ שטאט קאמיטעט.

אלגעמ. פאראמאס. פון איר. אר. פאר. (לינטע פוע״צ) 2.30 נ.מ., אין פרץ־שול

פרייטאג, סעפטעמבער 11

אינטערנ. יונגט טאג פייערונג ביי לינקע פוע״צ 8.30 אוו., אין פרץ־שול.

טונקל-הויטיקער חזן און מנין, וועלכער זאגט אז ער שטאמט פון אביסינישע אידן, און וועלכער רעדט גוט ענגליש און אידיש, איז דא

באַנקור שלאָגט פאַר אַז פעלקער זאָלן איבערגעבן זייער אַרמייען צו ליגעס אויפזיכט

פראַנצויזישער פאַרשטייער ביי פעלקער-ליגע וויל אַז ליגע זאָל זיך קאָנען באַנוצן מיט די אַרמייען אין פאַל פון אַגרעסיווער מלחמה

פאַריז, סעפּ. 1. — זשאַזעף פּאול באַנקור, פאַרזיצער פון דער אויסלענ־דישער קאָמיסיע פון דעפּוטאַטן קאָמער און פראַנצויזישער פאַרטרעטער ביי דער פעלקער־ליגע, אַנאָנסירט, אַז ער האָט אויסגעאַרבעט אַ פּלאַן, וואָס ער וועט פאָרשלאָגן צו דער פעלקער־ליגע פאַראַלאַנג, אַז אַלע פעלקער זאָלן אַי־בערגעבן זייערע אַרמייען אין דער מאַכט פון דער פעלקער־ליגע אויף אַונ־טערצייכנונג אַגרעסיווער מלחמות.

מ. באַנקור איז מיט דער מיינונג, אַז דאָס וואָלט געלייזט דאָס פּראָבלעם פון פאַריטעט (גלייכהייט) אין באַוואַפנונג, אין נאָך אַנדערע אין דיי פאַרנאַנטוואָרטלאַכ־קייט פאַר מ. באַנקורס פאַרשלאָג, אָבער דער באַשלוס הייינט אָפּ אַ דעם, ווי דער פאַרשלאָג וועט אויפגענומען ווערן ביי דער קומענדיקער זיצונג פון דער פעלקער־ליגע פאַראַלאַנג.

שלאָגט פאַר פינף-יאָריקן פּלאַן פאַר די קאַנאַדער פאַרמערס

מאָסקאַטון, מאַסק., סעפּט. 1. — אַ פינף־יאָריקער פּלאַן פאַר דער פאַרבע־רענונג פון דער לאַגע אין קאַנאַדישער באַפעסטיקונג פון די מערב קאַנאַדער פאַרמערס איז דאָ פאַרגעשלאָגן געוואָרן פון דזשאָן מאַנשענד, גענוועזער ווי־סעפּנער באַנקיר פון איצט פון קעגערי־ען קרעדיט מענס אַסאָסיאיישאָן, אין אַ רעדע פאַר דעם ראָטאַרי קלוב.

זיין פּלאַן איז אַז אַ צענטראַלע ביוראָ זאָל געגרינדעט ווערן, וואָס זאָל צו־ערשט אָפּצאָלן אַלע פאַרמערס חובות, אויסער די מאָרטגעדזשעס. דער פאַר־מער זאָל דערנאָך האַלטן פאַר זיך זיינע מיליכיקס״ עופות און נאָרטן שטאָפּ, אָבער זיינע תבואה זאָל ער איבערגעבן דער ביוראָ אויף דעקן די חובות. דער פאַרמער זאָל ניט קאָנען מאַכן קיין נייע חובות, וואָו ער וועט ניט באַצאָלן די אַלטע.

די ביוראָ, לויט זיין פּלאַן, וואָלט גע־דאַרפט אַכסוניע נעבן אויף די אַמטרייַ אויסנאַמען פון זייער שפּיליעריי האַנדל אין אַלע אַזאַ נעווען צעזיכערט מיט זיינע לעבנס מיטלען.

——(::)——

גראַף צעפּעלין פאַרגרעסערט אויפ׳ן וועג קיין בראַזיליע

נאַטאַל, בראַזיליע, סעפּט. 1. — דער גראַף צעפּעלין מאַכט נוסף פאַרגרעס אויף זיין וועג איבער דעם אַטלאַנטישן אָקעאַן, אין דער ריכטונג פון בראַזיליע. ער האָט געמאַכט אַ דורכשניט פון 75 מייל אַ שעה פאַר די דריי טויזנט מייל פון פריידריכשהאַפען ביז די קאַפּ וועד־דע אינזעלען, ביים אַפריקאַנישן בראַנ־פון וואַנען ער האָט נעמען די מערב ריכטונג איבערן אַטלאַנטישן אָקעאַן קיין פערנאַמבוקאַ, בראַזיליע.

ער מאַכט איצט נוסף פאַרגרעס אַר־ביר אָקעאַן, און ער ווערט דאָ דער־וואַרטעט היינט (דינסטאַג) נאָכמיטאָג.

——(::)——

מזל טוב

אַ זון געבאָרן צו מר. און מרס. ב. כאַטשינאָוו (געוועזענע פּלאַרענס פון־ווערמאַ), 36 קאַרמען אַפּאַרטמענטס, מוטער און קינד אין בעסטן צושטאַנד, אין סט. באַנייפיס האָספּיטאַל.

אינגל שיר ניט פאר־ברענט אויף טויט אין קינדער שפיל

האמילטאן, אנט., סעפ. 1. — באַ־אמט פון די "ביג בראדערס אסאסיאיי שאן" אונטערזוכן איצט אַ זאַנדערבאַרן פאַל פון קינדערשער ברוטאַליטעט וואָס האָבן זיך באַשפּיטיקט מיט מאַכט מיט פּלאַנטשען אין אַמעריקע, וואו זיי האָבן געמאַכט אַ דורכשניט פון 75 מייל אַ שעה פאַר די דריי טויזנט מייל פון פריידריכשהאַפען ביז די קאַפּ וועד־דע אינזעלען, ביים אַפריקאַנישן בראַנ־פון וואַנען ער האָט נעמען די מערב ריכטונג איבערן אַטלאַנטישן אָקעאַן קיין פערנאַמבוקאַ, בראַזיליע.

ער מאַכט איצט נוסף פאַרגרעס אַר־ביר אָקעאַן, און ער ווערט דאָ דער־וואַרטעט היינט (דינסטאַג) נאָכמיטאָג.

——(::)——

מזל טוב

אַ זון געבאָרן צו מר. און מרס. ב. כאַטשינאָוו (געוועזענע פּלאַרענס פון־ווערמאַ), 36 קאַרמען אַפּאַרטמענטס, מוטער און קינד אין בעסטן צושטאַנד, אין סט. באַנייפיס האָספּיטאַל.

שווערע שטראָפן אויסגעטיילט צו צוויי אמעריקאנער באנדיטן

וויליאם מעקסי און דעלבערט הייזיג, צוויי אמעריקאנער "געסט" וואס האבן דא לעצטן דינסטאג באריבט אויפן מיטיווי סטארס, וועלן פארבליבן אונזערע "געסט" אויף א ליינגערער צאל יארן. צו "פארזיכן" זייער אנ־וועזנהייט דא, וועט מען זיי מכבד זיין מיט אמת׳ע קאנאדער שמיץ, צו 10 יעדערן.

מעקסי איז נעכטן אין חינם גע־ריכט פון ריכטער נאבל פארארטיילט צוויי אמעריקאנער "געסט" וואס האבן באריבט די ראיאל באנק, ארלינג־טאן און סארדזשענט, לעצטן מיטוואך, זיינען נעכטן דערשיגען אין פאליציי טעו פּענטעצשערי, מיט צוויי שמיץ, און זיין חבר, ד. הייזיג, האט געקראָגן צוויי יאר מיט צוויי שמיץ.

מ

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
דאָס אידישע וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

ארכעט אנשטאט "רעליף"

פאר מאניטאָבא. — אין מסתמא דאָס זעלבע אויך פאר די אנ־דערע פּראָווינצן, — איז זיכער א גרויסע אנטוישונג דאָס, וואָס די פע־דעראַלע רעגירונג איז אין איר שטיצע פאר די ארבעטסלאָזע און געלי־טענע פארמערט ניט געאנגען אזוי ווייט, ווי זיי האָבן פארלאנגט: אזוי, אנשטאט די 80 פּראָצענט וואָס מאניטאָבא האָט פארלאנגט פון דער דאָמיניאָן ווי איר בייטראג צו רעליף און געזעלשאפטלאכע ארבעטן, האָט פרעמיער בענעט איינגעשטימט בייצוטראָגן פון דער פעדעראַ־לער קאסע בלויז 50 פּראָצענט, און פאר געזעלשאפטלאכע ארבעטן אין דער שטאָט וויניפּעג — 35 פּראָצענט.

פרעמיער ברעקען איז אויצט מיט דער מיינונג, אז די געזעל־שאפטלאכע ארבעטן וועלן אויצט מוזן שטארק געשניטן ווערן. דער קרעדיט פון די מוניציפּאליטעטן, הייסט עס, אז צוליב דעם קריזיס זייער באשרייבנקט, און דאָס זעלבע איז מיט דער פּראָווינץ. זיי וועלן דערפאר צוזאמען ניט קאָנען בייטראָגן זייער חלק פון 50 פּראָצענט (אָדער אינ'ם פאל פון וויניפּעג — 65 פּראָצענט) פאר א ברייטערן פּראָגראם פון געזעלשאפטלאכע ארבעטן, כאָטש זיי וועלן האָבן גענוג פאר "רעליף".

אוודאי האָט די פעדעראַלע רעגירונג געגעבן א סך וויינקער, ווי מען האָט פון איר דערוואַרטעט. מיר מוזן אָבער אנערקענען, אז דאָס "וויינקער" איז פאָרט א היבש ביסל. זי גיט א פולשטענדיק פרייע האנט דער פּראָווינץ און די מוניציפּאליטעטן דורכצופירן וועלכע גע־זעלשאפטלאכע ארבעטן און אויסטיילן וויפל הילף זיי וויל, וויפל דאָס זאָל ניט קאָסטן, בייטראָגנדיק איר חלק, וויפל דאָס זאָל ניט בטרעפן. זי איז גרייט צונעמען צוויי מיזונגס ארבעטסלאָזע פון וויניפּעג און באזאָרגן זיי מיט ארבעט אויף דעם טראנסקאָנטינענטאלן טראקט אין אנטאריע. בתנאי די פּראָווינץ זאָל געבן צושטייער די קליינע סומע פון פינף דאָלאר א חודש פאר יעדן פון זיי, — א סך־הכל פון צען מיזונגס דאָלאר א חודש. דאָס איז אויסער די דירעקטע געזעלשאפטלא־כע ארבעטן פון דער פעדעראַלער רעגירונג אין דער פּראָווינץ און פאר־שיידענע אייזנבאן און אנדערע ארבעטן וואָס זי וועט דערמוסיקן.

יעדנפאלס ווייסן מיר איצט גאנץ גענוי וואָס מיר וועלן קריגן פון דער דאָמיניאָן רעגירונג. און די קאָנפערענץ פון די מוניציפּאלי־טעטן פארלוינט אויף קומענדיקן פרייטאָג וועט קאָנען אנצייכענען איער פעלענדע ארבעטן אין דער פּראָווינץ און פאר־שיידענע ארבעטסלאָזע־ווייס שטיצע ווייסנדיק וואו זיי האלטן אין דער וועלט און וואָס עס פאָדערט זיך פון זיי און פון דער פּראָווינציע־לער רעגירונג.

אין עס איז אינזער מיינונג, אז די מוניציפּאליטעטן און דער פּראָווינץ לוינט זיך צו מאכן די אָנשטריינגונג ניט צו שניידן דאָס פּראָגראם פון געזעלשאפטלאכע ארבעטן, נאָר באזאָרגן יעדן ארבעטס־לאָזן און יעדן נויטבאדערפטיקן פארמער מיט ארבעט, וואו זאָל ניט אָנקומען.

מיר וועלן נעמען פאר א ביישפּיל וויינפּעג, וועמעס לאגע איז אין דער הינזיכט אומגינסטיקער ווי פון אנדערע מוניציפּאליטעטן אין דער פּראָווינץ, ווייל זי האָט דעם גרעסטן פּראָצענט ארבעטסלאָזע און קריגט פון דער דאָמיניאָן קאסע בלויז 35 פּראָצענט פון דעם קאָסט פון די געזעלשאפטלאכע ארבעטן וואָס זי וועט אונטערנעמען, זי איבערי־קע 65 פּראָצענט וועט זיך פארטיילן מסתמא גלייך אויף־גליין־צווישן דער שטאָט און דער פּראָווינץ.

וויניפּעג האָט א פּראָגראם פון פארשיידענע שטאָטיקע אויס־בעסערונגען, וואָס זי שטאָט וועט פריער שפּעטער אלצאיינס מוזן דורכפירן. למשל: דעם שערברוק אָדער סאָלטער בריק, א באָד־פלאץ אינ'ם אסיניבאין טייך ארום סיטי פארק, ברוקירונגען און א. וו. די שטאָט קאָן אָט די ארבעטן דורכפירן איצט, ווען מאטעריאַלן און ארבעט קאָסטן אמבייליקסטן, שאפנדיק בלויז קארנע 33 פּראָצענט פון זייער קאָסט, אנשטאט די פולע 100 פּראָצענט שפּעטער, אין בעסערע צייטן, ווען מאטעריאַלן און ארבעט וועלן וואַרשיינלאך קאָסטן פיל מייערער.

מיר מוזן דאן אויך נעמען אין אנבאטראכט, אז די ארבעטסלאָ־זע וועלן אלצאיינס מוזן אויפגעהאלטן ווערן, ווי אז שטאָט וועט מוזן בייטראָגן איר חלק פאר דעם. דער אונטערשייד צווישן דירעקטן רע־ליף און געזעלשאפטלאכער ארבעט וועט דאן זיין אזוי קליין, אז דער קאָסט פון אָט די נייטיקע שטאָטיקע אויסבעסערונגען וועט זיין דער מינימאלסטער פאר דער שטאָט.

די שטאָט וועט אזוי קריגן די אויסבעסערונגען וואָס זי דאַרף פאר דעם מינימאלסטן דירעקטן קאָסט, און די ארבעטסלאָזע וועלן זיין באזאָרגט מיט ארבעט. דאָס איז אויסער די דירעקטע געזעלשאפטלא־כע ארבעטן פון דער פעדעראַלער רעגירונג אין דער פּראָווינץ און פאר־שיידענע אייזנבאן און אנדערע ארבעטן וואָס זי וועט דערמוסיקן.

יעדנפאלס ווייסן מיר איצט גאנץ גענוי וואָס מיר וועלן קריגן פון דער דאָמיניאָן רעגירונג. און די קאָנפערענץ פון די מוניציפּאלי־טעטן פארלוינט אויף קומענדיקן פרייטאָג וועט קאָנען אנצייכענען איער פעלענדע ארבעטן פאר ארבעטסלאָזע־ווייס שטיצע ווייסנדיק וואו זיי האלטן אין דער וועלט און וואָס עס פאָדערט זיך פון זיי און פון דער פּראָווינציע־לער רעגירונג.

און עס איז אינזער מיינונג, אז די מוניציפּאליטעטן און דער פּראָווינץ לוינט זיך צו מאכן די אָנשטריינגונג ניט צו שניידן דאָס פּראָגראם פון געזעלשאפטלאכע ארבעטן, נאָר באזאָרגן יעדן ארבעטס־לאָזן און יעדן נויטבאדערפטיקן פארמער מיט ארבעט, ווי שווער דאָס זאָל ניט אָנקומען.

מיר וועלן נעמען פאר א ביישפּיל, וועמעס לאגע איז אין דער הינזיכט אומגינסטיקער ווי פון אנדערע מוניציפּאליטעטן אין דער פּראָווינץ, ווייל זי האָט דעם גרעסטן פּראָצענט ארבעטסלאָזע און קריגט פון דער דאָמיניאָן קאסע בלויז 35 פּראָצענט פון דעם קאָסט פון די געזעלשאפטלאכע ארבעטן וואָס זי וועט אונטערנעמען. זי איבערי־קע 65 פּראָצענט וועט זיך פארטיילן מסתמא גלייך אויף־גליין־צווישן דער שטאָט און דער פּראָווינץ.

וויניפּעג האָט א פּראָגראם פון פארשיידענע שטאָטיקע אויס־בעסערונגען, וואָס זי שטאָט וועט פריער שפּעטער אלצאיינס מוזן דורכפירן. למשל: דעם שערברוק אָדער סאָלטער בריק, א באָד־פלאץ אינ'ם אסיניבאין טייך ארום סיטי פארק, ברוקירונגען און א. וו. די שטאָט קאָן אָט די ארבעטן דורכפירן איצט, ווען מאטעריאַלן און ארבעט קאָסטן אמבייליקסטן, שאפנדיק בלויז קארנע 33 פּראָצענט פון זייער קאָסט, אנשטאט די פולע 100 פּראָצענט שפּעטער, אין בעסערע צייטן, ווען מאטעריאַלן און ארבעט וועלן וואַרשיינלאך קאָסטן פיל מייערער.

מיר מוזן דאן אויך נעמען אין אנבאטראכט, אז די ארבעטסלאָ־זע וועלן אלצאיינס מוזן אויפגעהאלטן ווערן, ווי אז שטאָט וועט מוזן בייטראָגן איר חלק פאר דעם. דער אונטערשייד צווישן דירעקטן רע־ליף און געזעלשאפטלאכער ארבעט וועט דאן זיין אזוי קליין, אז דער קאָסט פון אָט די נייטיקע שטאָטיקע אויסבעסערונגען וועט זיין דער מינימאלסטער פאר דער שטאָט.

די שטאָט וועט אזוי קריגן די אויסבעסערונגען וואָס זי דאַרף פאר דעם מינימאלסטן דירעקטן קאָסט, און די ארבעטסלאָזע וועלן זיין באזאָרגט מיט ארבעט, וואָס איז פאר זיי פיל אנגענעמער מיט פון גע־זעלשאפטלאכן שמאנדפּונקט א סך געזינטער, ווי רעליף און דעמאָרא־ליזירנדיקע ליידיקגייערי.

זי זעלבע לאגע עקזיסטירט אן ערך אויך אין די אנדערע מוני־ציפּאליטעטן פון דער פּראָווינץ, מיט'ן פּאָרצוג, וואָס זיי קריגן א גרעס־סערן ביישראַג פון דער פעדעראַלער קאסע. אין פאל פון די מוניציפּא־ליטעטן אין באזונדער נייט, וועט אויך די פּראָווינציעלע רעגירונג מוזן טראָגן א גרעסערן חלק פון דער לאסט.

נאטירלאך, באצייט זיך דאָס זעלבע אויך דער פּראָווינציע־לער רעגירונג, וועלכע האָט א געעגטערע שייכות צו די מוניציפּאלי־טעטן, ווי די פעדעראַלע, און וועלכע איז מער פאראינטערעסירט אין דעם, אז די אויסגאבן וואָס זי ווערן געמאכט פאר'ן אויפהאלט פון די ארבעטסלאָזע זאָלן ניט פארלאָרן גיין, ווי עס וועט זיין אינ'ם פאל פון רעליף.

אין די פּראָווינציעלע אדמיניסטראציע האָט אויך א פּראָגראם פון נייטיקע פּראָווינציעלע ארבעטן, וועלכע זי קאָן איצט, מיט דעם ביי־טראג פון 50 פּראָצענט פון דער פעדעראַלער קאסע, דורכפירן, פונקט ווי די מוניציפּאליטעטן, מיט זייער קליינע אויסגאבן פון איר אייגענער קאסע, פון וועלכע זי דאַרף אלצאיינס בייטראָגן פאר'ן אויפהאלט פון די ארבעטסלאָזע אין דער פּראָווינץ.

די פּראָגע איז, נאטירלאך, וואו נעמט מען דאָס געלט, — אפילו אָט דעם קליינעם אונטערשייד צווישן ארבעט אין רעליף. נאָך מר. ברע־קענס מיינונג נאָך קומט עס אויס, אז די קרעדיטן פון די מוניציפּאלי־טעטן און דער פּראָווינץ זיינען גוט בלויז אויף אזויפיל, און ניט מער.

עס איז אָבער אונזער איינדרוק, אז דאָס איז א שווערליכייט וואָס וואָלט געקאָנט באזיגט ווערן ביי דער געהעריקער אָנשטריינגונג. אויב די שטייער מעגלאכקייטן פון דער פּראָווינץ און די מוניציפּאלי־טעטן זיינען מערווייניקער אויסגעשעפּט, איז כדאי צו באמיען זיך צו באקומען די נייטיקע סומע דורך הלוואות. וואָס וועלן דע־נאָך אויף די שטייער־צאָלער פאלן וויייניקער צו לאסט, ווי ווען מען זאָל די זעלבע ארבעטן־דאַרפן שפּעטער דורכפירן פאר זייער פולן פרייז.

וואָס איז שייך דער קרעדיט פעאיקייט פון דער פּראָווינץ און מוניציפּאליטעטן, גלויבן מיר, אז עס דאַרף זיין מער געשעפטמעסיק צו אינוועסטירן אביסל א גרעסערע סומע פאר אויסבעסערונגען. ווי צו פארשווענדן א קלענערע סומע אויף רעליף. יעדנפאלס וואָלט די דאָמי־ניאָן רעגירונג וואַרשיינלאך געקאָנט באוואיגן ווערן צו העלפן קריגן די דאָזיקע קרעדיטן, פונקט ווי זי האָט דאָס בדעה צו טאָן בונגע פרי־וואטע פירמעס וואָס זיינען גרייט איצט דורכפירן געוויסע ארבעטן.

ארבעט פאר אלעמען און ניט קיין רעליף — דאָס דאַרף זיין דער לאָזונג.

די סאָציאַלע פארענדערונגען ביי אידן אין לעצטן יאָרהונדערט

פון יעקב לעשצינסקי

(ספּעצ. פאר "דאָס אידישע וואָרט")

לייענט מען די באשרייבונגען פון אנהויב 19טן יאָרהונדערט וועגן דער לאגע פון די אידן אין רוסלאנד אדער פּוילן ווערט משׂ פינסטער אין די אויגן — א גוואלדיק גרויסע מאסע ארימע שענקערס, קרעמערלאך, פאקטאָרס, מעקלערלאך, הענדלערלאך, אויפקויפערלאך, צענזויפגעשטופּטע־אין קליינע שטעטלאך צווישן אן ארימער קולטור צושטאנד אין שרעקלאך נ־דערעק, אירע הצטרכותן שרעקלאך קליין, אירע השגות באשריינקט און איר קויף־קראפט מינימאל, א דריטל פון דער אידישער באפעלקערונג, וואָס איר אין דערף ביי אבסאָלוט פרימיטיווע באדינונגען, ניט בעסער פון'ם פויער אדער אפשר נאָך ערגער, ווייל דער פּויער האט געהאט אן אנהאלט אין לעבן, א באָדן, וועגן דער איר אין געווען אפ־הייענק פונם קאפּריז פון דעם פּריץ, פון זיין שטיטונג, וואָס האט זיך אפט געביטן עטלאכע מאל אין טאג. פון דעם פּריצ'ס קאפּריז איז געווען אפ־הענגיק דאָס לעבן פון א סך מער פון א דריטל פון דער אידישער באַ־פעלקערונג, וואָרום אויך אין די שטעטלאך האָט א באַרייטנדער טייל אידן געלעבט פון שענק און פון ארענ־דע ביים פּריץ.

דער פּראָפעסיאָנעלער באשטאנד ביי די רוסיש־פּוילישע אידן איז אין גע־ווען אנהויב 19טן יאָרהונדערט בערך אזא:

לעבט — — — — — — 30%—25
פון האנדל און קרעמעריי האָבן גע־
לעבט — — — — — — 35%—30
פון מלאכה און אינדוסט־
ריע — — — — — — 18%—15
פון עדר־ארבעט האָבן גע־
לעבט — — — — — — 2%—1
כלי־קודש (רבנים, דיינים, חזנים, שמ־
שים, שוחטים א.א.) — 4%—3

דאָס איז דער באשטאנד פון די באשעפטיקטע. ס'איז אָבער געווען א גרויסע מאסע — 20%—15, וואָס האָט ניט געהאט קיינע בעשטימטע פּרנסות, קיינע פעסטע הכנסות, וואָס האָבן געלעבט פון וויינס, פון שדכנות, פון בדחנות, פון זיך דרייען, יענעם פאדרייען, בעטלען אין לעבן אויפן קהלש'ן חשבון, פון זיין א שיינער איד, א מיוחס, א רבי, א אייניקל, א שליח פון א צדיק, א גבאי איבער ר' מאיר בעל־נס פושקע, א ערוב־לייגער, א סליחות־זעגער און נאָך אזעלכע "פּראָדוקטיווע און געזעלשאפטלאכע באשעפטיקונגען". ס'איז געווען גאָר, גאָר א קליינע רייכע גרופּע אידישע גרויסע ערד־באַזיצער, גרויסע סוחרים, פּאָדרעאשטשיקעס, ליווערענטן, הורט־קרעמער, וואָס האָבן געפירט סחורה פון אויסלאנד — די דאָזיקע שפּיץ־גרופּע, דער דאָזיקער העכסטער עטאַזש איז געווען א שמאָלער ביז גאָר אין האָך אפשר נאָך ערגער, ווייל דער פּויר־ער האָט געהאט אן אנהאלט אין לעבן, א באָדן, וועגן דער איר אין געווען אפ־הייענק פונם קאפּריז פון דעם פּריץ, פון זיין שטיטונג, וואָס האָ

דעם
רב׳ס טאָכטער
א העכסט שפאַנענדיקער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין מיטל־אַלטער
פון לעאָ וויעזענפעלד

(פאָרזעצונג)

דאָס דעקאָרירונג פון הייזער אין שטאָט פון דער נעטאָ אריינגערעכנט, אין אבער געווען א גזירה פון דער פּרינ־צעסן, און די אידן האבן געמוזט דער־פילן איר פאַרלאַנג.

חנה׳לע האָט אויך געהערט פון דעם שידוך צווישן דעם פּרינץ און פּרינ־צעסן העלענא, און כאָטש זי איז צו־ערשט געווען זייער צופרידן וואָס דער פּרינץ קלייבט זיך צו הייראַטן — איז זי דאָך יענעם טאָג געווען זייער אומרואיק. פון אין דער פרי ביז שפּעט ביינאַכט האָט זי זיך אין ערגעץ ניט געקאָנט קיין פּלאַץ געפינען. ווען די טעגער פון דער מיליטערישער מוזיק האָבן זיך געהערט אין דער געגנט, איז זי אוועקגעלאָפן צו איר באַליבטן טייך און זי האָט דאָרטן געזוכט צו באַ־רואיקן אירע גערייצט נערוון. זי האָט זיך, אויף איר געוויינלאַכן אופן, אויעך געלייגט אויפן זאַמד און זי האָט גע־זוכט צו דערוואַרימען איר צעוויי־טאָנט האַרץ אנטקעגן די שטראַלן פון דער זון.

אבער לאַנג בלייבן האָט זי דאָרטן אויך ניט געקאָנט. פאַרקערט, איר אומרואיקייט אין ביים טייך נאָך מער געוואַקסן און מאָמענטנווייז האָט זיך איר אויסגערוהט, און זי זעט אויגנאַנ־צען אראָפּ פון זינען פון אזוי פיל נאָכדייענקען און איבערקלערן איבער ניט דערגרייכבאַרע זאַכן.

וואָס זי האָט געקלערט, וועגן וואָס זי האָט געטראַכט, האָט זי אין דער אמת׳ן אליין אויף ניט קלאָר געוואוסט. טויזנטער מאָל האָט זי זיך געשטעלט די זעלבע פראַגע: וואָס איינגטלעך האָט זי צוטאָן מיט דעם פּרינץ? וואָס נייט דאָס איר אַן צי, אין מיט וועמען, ער וועט הייראַטן? זי איז דאָך א אידישע טאָכטער, וועלכע האָט זיך צופעליק מיט אים באַגעגנט, און וואָס פאַר א רעכט האָט זי אויף אים, אין מיט וועלכער רעכט טעג זי זיך אריינ־מישן אין זיינע געשעפטן, אפילו בלויז אין אירע געדאַנקען?

אבער זי אַלע פראַגן האָבן זי ניט געקאָנט באַראויקן. זי האָט געוואוסט, אז דער פּרינץ וועט איר קיינמאָל ניט קאָנען באַלאַנגען, אפילו ווען עס זאָל קיינמאָל ניט הייראַטן, זי איז געווען קלאָר אז ווען זאָל דאָס אַלעס געווען נעקומען צו איר צום טייך און וואָלט נעפאָלן פאַר אירע פיס אין וואָלט איר גע־וואַנט, אז זיין לעבן הייגנט אינגאַנצן אָפּ פון איר ליבע, וואָלט זי אים אויך ניט געטאָרט אויסזאָגן, אז זי ליבט אים, ווייל איר ליבע וואָלט פאַרניכ־טעט איר אליין אין פילע אנדערע, ווען דאָס זאָל אַלץ געשען — האָט זי זיך אליין גע־פרעגט — גיל זי?

נאָך א ווייַלע האָט זי זיך האַסטיק אויפגעהויבן אין זי איז אויעך פון טייך. זי איז אויעך ניט אין פילע אנדערע, דער און וועלכער שפּראַך איר ווילט צו

DODD'S KIDNEY PILLS
FOR ALL KIDNEY DISEASES
BACKACHE LADDER TROUBLES RHEUMATISM
34087 THE PR

פאַר איבער דריי פערטל יאָרהונדערט זיינען דאָד׳ס קידני פילס געווען דער אנערקענטער מיטל פאַר רוקנווייטיק, רומאַטיזם, בלאָטער טראָבלס און פילע אנדערע קראַנקהייטן. פאַראורזאַכט דורך שלעכטע קידנעס. צו באַקומען פון אַלע דילערס פאַר 50 סענט, אָדער 6 באַקסעס פאַר $2.50 אָדער דירעקט פון די דאָד׳ס מעדיצין קאָ., לימיטעד, טאָראָנטאָ 2. בייס דערהאַלטן די סוטע.

אז זי הערט זיין שטימע, ווי ער רעדט צו איר, ווי ער בעט זיך ביי איר, אז זי זאָל צו אים רעדן.

אז דער פּרינץ שטייט ווירקלאַך יע־דע נאַכט הינטער די לאַרנס פון איר וואוינונג, האָט זי, נאַטירלאַך, ניט געוואוסט אז זי האָט כ׳ ט געהאַט דעם מינדסטן געפיל. אבער זי האָט אים אינסטינקטיוו געפילט און זי האָט גע־פילט זיין נאָענטקייט. זי האָט אים געזען מיט פאַרמאַכטע אויגן און זי האָט אים געפילט לעבן זיך, כאָטש זי האָט אין דער זעלבער צייט געזען זיכער, אז ער האָט זי שוין לאַנג פאַר־געסן און טראַכט מער ניט וועגן איר.

אין נאָרטן איז זי דערפאַר פאַר־בליבן א לאַנגע צייט, דאָרט אין איר געזען אנגענעמער ווי אין איר שלאָפ־צימער; דאָרט האָט זי ניט געדאַרפט לינען אין פאַרמאַכטע אויגן און זי האָט זיך געגעזאָנגען צו איינשלאָפן. דאָרטן האָט זי זיך געקאָנט איבערגע־בן צו אירע געדאַנקען, וועלכע האָבן זיך געטראָגן אין אַזא ווילדער אומ־אָרדענונג, אַז זי אליין האָט ניט גע־קאָנט כאַפּן. דער קליינער נאָרטן איז געווען דער בעסטער פּלאַץ פאַר אזעלכע טרויעריינען, אין אַזוי ווי זי האָט דרעגט צאָל ליב נעהאַט זיי שטיל־קייט פון דער נאַכט, איז דער נאָרטן פאַר איר יענעם אוונט געווען דער אידעאַלסטער פּלאַץ.

חנה׳לע האָט ניט געוואוסט, אז אין דער זעלבער צייט ווען זי זיצט אויף דער באַנק אין טראַכט וועגן דעם פּרינץ, וועלכן זי האָט געליבט, אבער דער וועלכן זי האָט געפילט, אז זי מוז זיך בהאַלטן, איז עמעריך גע־ווען נאָרטן ווייט פון איר, אז ער האָט זי אַרומגעזוכט כדי צו לאָזן זיינע אויגן רוען אויף איר אין זיך מיט איר צו קוויטן צעת זיין האַרץ אין געווער שעלקאַך פאַרוואונדערט.

עמעריך איז, ווען ער האָט איבער־געלאָזן די פּרינצעסן העלענא, אוועק פון דעם הויף גלייך אין דער נעטאָ, ער איז אוועק אהין, וואו יענע, וועלכע ער האָט אזוי שטאַרק געליבט, האָט זיך געפונען. ווי געוויינלאַך, איז ער באַלד געשטאַנען די פענסטער פון דעם רב׳ן הויז אין ער האָט אריינגעקוקט אין דעם שלאָפצימער פון זיין חנה׳לע.

וויא יבערראַשט איז ער אבער גע־וואָרן ווען ער האָט געזען, אז דער לאַכּפּ, וועלכער פלעגט שטענדיק ברע־נען אין איר צימער, איז אין פאַרלאָשן, אז אין איר בעט איז ליידיק. וואָס איז מיט איר געשען? וואו איז זי אהינגעקומען? — האָט ער זיך אליין געפרעגט. ער איז געווען שטאַרק באַ־אומרואיקט אין ער איז א ווייַלע גע־שטאַנען הינטער די פענסטער א פאַר־באַלד איז אים אבער איינגעפאַלן א געדאַנק, אין ער איז אוועק אין גאָר־טען זי דאָרטן זוכן.

אריינקומען אין גאָרטן פון ר׳ יצ־חק אייזיק וואַיינונג, איז ניט געווען אזוי לייכט. דער קליינער גאָרטן איז געווען פאַרצייַמט מיט א הויכן פאַר־קאַן, און קיין טויער איז אין ערגעץ ניט געווען. בלויז דורך דער הויז האָט מען אין אים געקאָנט אריינקומען, אבער די הויז איז געווען פאַרשלאָסן ביינאַכט און קיין פרעמדער האָט ניט געקאָנט דורכגיין דורך דעם קאָרידאָר, וועלכער האָט געפירט צום גאָרטן.

עמעריך האָט געזוכט אן אריינ־גאַנג, אבער צום שלום האָט ער זיך נעמוזט אנטשליסן אריבערצושפּרינגען דעם פאַרקאַן, ווייל ער האָט געזען, אז קיין אנדערן וועג וועט ער ניט געפינען. פלינק אין לייכט האָט ער זיך נעגעבן א כאַפּ אַן אין דעם פאַרקאַן און אין ווייניקער ווי אין א מינוט

אידנברידזשער נייעס
פון מ. אוסישקין

היינטיקן זומער האָבן מיר אין אידנברידזש געראָטן א זעלטענעם זו־מער (דער ערשטער זומער וואָס איך געדענק) א זומער פון געסט. געסט נאָך געסט, כן ירבו. געסט פון ניין גרעסערע שטעט: שיקאַגאָ, דעטראָיט, מינעאַפּאָלס, מאָנטרעאָל, אַטלאַנטאַ, ווי־ניפּעג, עדמאָנטאָן, רעדוויינג און סאַסקאַטון. אין צען קלענערע שטעט־לאַך — נאָרט באַטלפאָרד, פּרינץ אַל־בערט, מעלפאָרט, האַמבאָלט, קאַ־נינטענא, ווילדאַן, אסקווינס, בירדס־חיל, סטאַר־סיטי, און מעגלאַך אַז ניט אלע שטעטלעך וויינען איך.

אבער ס׳איז געווען א זומער פון לעבן. אונזער אידנברידזש האָט אויפ־געלעבט, עפּעס דערפילט זיך יחסנ׳־דיק, מיט לייטן גלייך. ובפרט אַז אַלע געסט זיינען פון אידנברידזש געווען באַגייסטערט.

א שפּאַס עפּעס, מיר פאַרמערס זיינען דאָך איצט דאָס אויבערשטע פון שטייטל, עפּעס זיינען מיר דאָך פאַרמערס וואָס וויינען זיי פון קרי־זיס. עסן האָבן מיר לרוב. און א דאָך איבערן קאָפּ איז אויך דאָ. מיר האָבן געגנוג פּלאַץ וואו צו שלאָפן, און קיין לענדלאַרד מיט א שערעך וואָס וואַרפט אַרויס מיט די בעבעכעס אויף דער נאַס זעען מיר אויף ניט — היינט נאָכאַמאָל קרעמער קאָן זיך צו אונז גלייך כען?

קליידער, שיך, צוקער, צוועפּקעס, זייף, קעראַסין, מאַרקעס, טויוויז, זאַלץ און טיי — א לאַפּ א האַק, אַן עטער, אַן א שטיקל מאַשין. טעפּקעס פאַר דאָס לאַנד מוז מען זאָלן אַן נאָך אַזעלכע קליינינקייטן וואָס מ׳קאָן אַליין ניט פאַרדוצירן, אין מען מוז אַן קויפן אויף אויף דאָס איבעריקע פון דעם רב׳ן טעם.

נו, דאָס איז א ביי־זאַך, ווער איז עס מחויב צו קויפן נייע, אין גוט אַלטע, ווער איז עס מחויב צו טראָגן א צערעסענע העמד אַן אַז זאָקן אַז ד. ג. אין עס דעם זיינען מיר פאַר־מערס שוין געוואוינט געוואָרן אין מיר קומען אויס מיט וויינינקער — דערוויי זיינען מיר בריה׳ס.

* * *

זונטאָג אין אוונט, דעם 26טן יולי, דער זאָל אונזערער איז אָנגעפילט מיט געסט — איינגעוואָרן אידנברידזשער און אָנגעקומענע. וואָס איז ! א חתונה פאַרטי. אַן אידנברידזשער פאַרמער לענדלאַרד מיט א שערעך וואָס וואַרפט ניט אין דער היים, האָט אָפּגעגעבן זיין חוב צו אידנברידזשער שכנים. צו דער פאַרטי זיינען געווען איינגעלאַדן אַלע אידנברידזשער אירן מיט זייערע געסט — אַן אויסכאַפּ, און דער זאָל אין טאַ־קע געווען אויבערפולט, און מען האָט אָנגעגעבן אַן אַן אויסגעקלאַפּט אַן אַן אַן

אין פּלאַנטער פון לעבן . . .

פון מ. ס.

א העכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם מאָדערנעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

(פאָרזעצונג)

נייטן נער האָט זיך געוואונדערט אויף זיך אַליין, ווי קומט עס צו אים ער זאָל זיך אויעקשטעלן און שפּאַנען מיט אַ יונג פרעמד מיידל. ער האָט זיך אויסגעשטראָפט, אַז ער דאַרף זיך אַזוי ניט אויפגעפירן, נאָר אין דער זעלבער צייט האָט ער מיט יענדן טאָג זיך געפילט אַלץ מער צוגעצויגן צו דער דאָזיקער מיידל. ווען ער וואָלט זיך ניט געשעמט וואָלט ער זי אַרומגענומען און וואָלט איר אַ קוש געטאָן, ווי מען קושט אַן איינג קינד וואָס מען האָט זייער שטאַרק ליב... ער האָט געפילט, אַז ווען ער וואָלט זי אַ קוש געטאָן, וואָלט ער מיט פאַרמאַכטע אויגן זיך פאַרגעשטעלט, אַז דאָס קושט ער זיין איינג קינד.

— בלייבט עס אַז דו הייסט רעי — האָט ער געזאָגט צו איר אין אַ ווייכע אָרט.

און דער אַלטער האָט געוואָלט צוריק אַריינגיין אין קיך, האָט זי אים פּלוצים אַ רוף געטאָן:

— איצט וועל איך אייך זאָגן...

— וואָס? — האָט ער זיך פאַרוואונדערט אָפּגעשטעלט.

— מיר דערוואַרטן טאַקע דאָ הייגט גרויסע געסט.

— ווער איז דער "מיר"!

— איך מיין, — האָט זי געזאָגט, — מיר אַלע. פון רעסטאָראַן.

— אַ גרויסער אָרקעסטער וועט דאָ הייגט שפּילן אין אָוונט...

— אַ... — האָט נער געלאַכט, — און מ'וועט טאַנצן...

— יאָ, מ'וועט טאַנצן...

— איך פאַרשטיי — האָט ער ווייטער געלאַכט — און דו ווילסט אויך טאַנצן?

דער איז אומעטיק געוואָרן.

— ניין, איך טאַנץ ניט — האָט זי געזאָגט.

— וואָס זשע פרייסטו זיך אַזוי מיט דעם אָרקעסטער? — האָט ער געפרעגט.

דער האָט אַראָפּגעלאָזן די אויגן און נער האָט איר פרייליך אַ קלאַפּ געטאָן איבערן אַקסל:

— אַ־האַ... איינער פון זיי... דאָס איז שיין... אַ יונגער בחור... איך שטעל מיך פאָר... שווארצע אויגן... שפּילט אויפן פידל... און דאָס מיידלשע הערצעל טאַנצט און בענקט, נו, נו, דו דאַרפסט זיך ניט שעמען, רעי... דו ביזט ווערט אַ שיינעם חתן... דו דאַרפסט ניט אַראָפּלאָזן דעם קאָפּ... דו וועסט קריגן אַ שיינעם חתן... וואָס זשע, דו ווייסט נאָר...?

נייטן נער האָט זיך דערשראָקן און האָט אויפגעהערט ריידן. רעי איז געשטאַנען מיט אַן אַרונטערגעלאָזענעם קאָפּ און האָט מיט אַ קליין, ווייס טיכעל זיך געוויישט די טרערן פון די אויגן.

— עס פאַרדרייס טמיך זייער — האָט ער געזאָגט, — וואָס איך האָב ביי דיר אַרויסגערופן טרערן... אַזוי העלף מיר גאָט, איך האָב עס ניט געמיינט...

דער האָט דערווייל אויסגעוויישט די אויגן און האָט שוין ווידער געקוקט אויף אים מיט איר ליכטיקן, ליבאַלכן בליק.

— ניין, ס'איז נאָרנטיק, — האָט זי געזאָגט, — איך האָב ניט געוויינט... נאָר אַזוי... פּשוט... דאָס האַרץ, איך האָב אַ שוואַך האַרץ... האָט זי צוגעלייגט מיט אַ שמייכל.

דעם גאַנצן נאָכמיטאָג, נאָך דעם דאָזיקן שמועס, האָט נייטן נער ניט אויפגעהערט צו טראַכטן פון דער דאָזיקער מיידל. ער האָט זיך בשום אופן ניט געקאָנט דערקלערן דאָס וואָס ער איז אַזוי שטאַרק צוגעצויגן געווארן צו איר. זי איז דאָך אים אַ פרעמדע. ער האָט דאָך זי פריער קיינמאָל אין זיין לעבן ניט געזען. נאָר עס ווערט אים אַזוי וואָרים ווען ער גיט אַ טראַכט וועגן איר...

איך קיך האָט ער דערנאָך געהערט ווי מען האָט גערעדט וועגן דערזעלבער זאַך, אַז אין אָוונט וועט דאָרט שפּילן אַ גרויסער אָרקעסטער. אַ גרעסערער ווי דער וואָס שפּילט דאָרט נעווינלאַך, און אַז גרויסע, אָנגעזעענע מענשן וועלן דאָר טאַנצן. ס'איז געווען אין מיטן ווינטער, אין רעכטן גלאַנץ פון אָפּערע און טעאַטער סעזאָן. יענדן האָט מען אין רעסטאָראַן, נאָך טעאַטער, נעקאָנט זעען אַ גרויסן רייכן עולם. יענדן אָוונט האָט דאָרט געשפּילט מוזיק און יענדן אָוונט האָט מען דאָרט געטאַנצט. פאַרוואָס מען גרייט זיך פאַר דעם דאָזיקן אָוונט מער ווי צו אַ זאָנדער אָוונט, האָט ער ניט געקאָנט פאַרשטיין.

ניט וועלנדיק איז ער אויך מיטגעגאַנגען צו הערן צו דעם אַלגעמיינעם אינטערעס. ניט וועלנדיק האָט ער זיך אָנגעהויבן צו הערן צו דעם וואָס מען האָט גערעדט. ער האָט געכאַפּט אַ פאַר ווערטער פון די הויבע ווייטערס און פון די מענשן אין קיך. דזשעס'ס פּנים האָט געלאַכט מער ווי אַלע מאָל. ער האָט זיך באַמיט צוצוגרייטן אַ טעו וואָס בעסערע שפּייז פאַר'ן אָוונט און האָט זיך באַלעקט פון יענדן מאַכל וואָס ער האָט פאַרזוכט און פון יענדער פאַי וואָס ער האָט אַרויסגענומען פון אַרויון.

גער האָט גערעדט און האָט זיך געוואונדערט. נייע מענשן, נייע נעמען, נייע וועלטן. נמען פון אַקטיאָרן, מוזיקאַנטס און פון מוזייקער. נעמען, וואָס ער האָט פריער, מיט יאָרן צוריק, וועגן זיי אַליין געווען אַן אָפּטער באַזוכער אין אַזעלכע רעסטאָראַנען, ניט נעהערט. אפשר, האָט ער נעטראָפן, אין דאָס געווען דערפאַר, ווייל ער האָט זיך מיט דער דאָזיקער סאָרט קינסטלערוועלט ניט אינטערעסירט... אפשר אין דאָס געווען דערפאַר, וואָס ער, ווען ער איז געקומען אין אַזאַ רעסטאָראַן, האָט מער אין זיינען געהאַט געשעפט. איידער די מענשן וואָס אַרום אים.

יעדנפאַלס האָט ער, ווי די אַנדערע, מיט אומגערולד געוואָרט אויף דעם דאָזיקן אָוונט.

דער יונגער פידל־שפּילער

אַ שטראָם פון ווייסן ליכט, וואָס האָט אַרויסגעשטראָלט פון די צענדליגער עלעקטרישע לאַמפּן, האָט פאַרפלייצט דעם גרויסן רעסטאָראַן, וועלכער איז געווען באַזעצט מיט פרויען און מענער ביז דעם לעצטן טישל ביי דער טיר. דער רעסטאָראַן האָט גיכער אויסגעקוקט ווי אַ גרויסער, רייכער באַנקעט זאַל, וואו אַ סך מענשן זייענען זיך צוגוטגעקומען צו פייערן איר מעצנס אַ יובילייאום. אין מיטן זאַל האָט געגלאַנצט דער גלאַטער פלאָר, געמאַכט פון האַרטן, גלאַטן האָלץ, אָבער דער עולם האָט ניט געטאַנצט. צי איז עס געווען דערפאַר וואָס מען איז געווען פאַרטיפט אין עסן, אָדער דערפאַר וואָס די מוזיק איז מערסטנס געווען ניט קיין טאַנץ־מוזיק, נאָר נור מערן פון פאַרשיידענע אָפּערעס און סימפאָניעס.

רעי איז געשטאַנען ביי איר סטענד. זי איז געווען מיד און נערוועז. זי האָט כמעט נטי באַמערקט קיין זאַך וואָס איז פאָרגעקומען אַרום איר. זי האָט געהאַלטן די אויגן געווענדעט אין איין ריכטונג. זי האָט די נאָנצע צייט קיין נעם ניט געזעען, אויסער אים. דעם יונגן פידל־שפּילער, בען קריידער.

בען איז געווען הויך און שלאַנק, מיט שווארצע האָר און שווארצע אויגען, אַן אַ רינג. לאַנגע נאָז. אין זיין שווארצן טאַקסידע אָנצוג, מיט דעם ווייס־געפּרעסטן העמד, האָט ער, אין רעי'ס אויגן, אויסגעקוקט ווי אַ מלאך וואָס איז פון הימל אַרונטערגעשיקט געווארן צו דערקוויקן מענשלאַכע הערצער, און צו פאַרשאַפן איר אַליין אַזעלכע גרויסע, אומענדלאַכע יסורים. זי האָט געקוקט אויף אים דורך גרויסע, פאַרגעפּלטע אויגן, וועלכע זיינען געווען אָנגעפילט מיט טרערן.

ווען ער וואָלט געוואוסט... ווען ער וואָלט געוואוסט... האָט זי כסדר געטראַכט ביי זיך...

אָבער זי האָט די געראַנקען פון זיך געטריבן מיט אַלע כחות. ווי קאָן זי נאָר טראַכטן פון אַזעלכע זאַכן... זי, נאַריש, אַרים, אומגליקלאַך מיידל וואָס זי איז... ווי קאָן זי נאָר וואַנן אויפצוהויבן אירע אויגן אין זיין זייט. ווי קאָן זי נאָר וואַנן צו טראַכטן וועגן אים.

ער איז געווען אַזוי גוט צו איר... אַזוי ליבלאַך... ווען ער איז אַריינגעקומען אין רעסטאָראַן, איז ער לעבן איר געשטאַנען נאָנצע צען מינוט. ער האָט איר אַזוי פריינטלאַך נערריקט די האַנט, געפרעגט זי ווי זי מאַכט, ווי זי פילט, און פאַרוואָס זי קומט אַזוי וועלטן צו זיי אין הויף. די מוטער, האָט ער געזאָגט, פרעגט אַלע מאָל אויף איר, ווייל וויסן ווי זי פילט...

עס איז געווען אַזוי גוט צו שטיין מיט אים און ריידן. עס איז איר געווען גוט צו וויסן, אַז אַלע אַרומיקע מענשן זעען דאָס און זיינען זי אַפילו מקנא. בען קריידערס האָט שוין געהאַט דעם נאָמען פון אַ גרויסן שפּילער אַן אַ גוטן פאַרדינער. צו רעפּעגען זיך צווישן בען קריידערס באַקאַנטע. איז געווען אַ היבשער כבוד.

(ווייטערעס קומט)

בית יעקב שול

מיר לאָזן וויסן דעם ווייניפּעגער אידנטום, אַז דורך אַן אויסערגעוויינלאַכער געלעגנהייט אין אונז געלונגען צו באַקומען איינעם פון די באַרימטע חזנים פון אַמעריקע —

מר. בנימין ראָזין

צו דאַוונען ביי אונז די קימענדיקע יומים נוראים. דאַרום מאַכן מיר אויסערקוסט דעם עולם, וואָס וויל האָבן אַן אמת'ן תענוג די יומים נוראים, זיי זאָלן קומען זיך באַזאָרגן מיט סיטס. אין ניט קוקנדיק וואָס מיר זיינען אַריינגעגאַנגען אין גרויסע אויסגאַבן, האָבן מיר אָבער כדי זכות צו האָבן, געמאַכט די פריינדן זייער נידעריק, אַזוי אַז יעדער יענער קאָנען האָבן אַ געלעגנהייט צו הערן דעם וועלט באַרימטן חזן. אויך בעטן מיר די וועלכע דאָרט נעען ביי אונז אַלע יאָר, זיי זאָלן קומען פערזענלאַך און באַזאָרגן זייערע סיטס, אַנדערש וועלן מיר אָבסאָלוט ניט זיין פאַר־אַנטוואָרטלאַך און זיי וועלן זיין כן הצועקים ואינן נענין, ד. ה., זיי וועלן צו אונז קיין טענות ניט קאָנען האָבן.

אויך זיינען מיר מודיע, אַז מיר האָבן איבערגעפיקט די שול אויסגעוויינק און אַנוויינק, אַזוי אַז עס איז מסיח אַ פאַרגעניגן אַריינצוקומען אין שול. אַ האָמיטע זיצט ערן אונטן ביי שפּעט אין שול, צו אַטענדן יעדן איינעם מיט סיטס אויפ'ן בעסטן אופן.

שבת אונטן, 12 אויינגער, וועט דער חזן זאָגן סליחות איינטריט פריי

מיר וויגשן אַלע אידן אַ כתיבה וחתימה טובה בתוך כלל ישראל.
מיט אכטונג,

פּרעזידענט און קאָמיטע

בלויז 10 טעג ביז יום טוב

פאַר דער נאָנצער וואָך וועלן מיר אייך געבן אַן אויסערגעוויינלאַכע געלעגנהייט

מיט יעדן מענערשן סוט, דריי קלינד און געפּרעסט **$1.00**

3 נעקטייס דריי קלינד פריי

מיט יעדער ליידיס דרעס דריי קלינד, וועלן מיר אויסרייניקן איין פאַר ליידיס גלאָווס פריי. אַלץ וואָס איר דאַרפט טאָן איז

טעלעפאָנירן 89 304 (דריי ליינס)

און אויב איר ווילט וועלן מיר צוריקבאַרינגען אייער אַרבעט אין 24 שטונדן אָדער דעם יעלכן טאָג.

UNITED DYERS & CLEANERS LIMITED
593 Notre Dame Ave. Phone 89 304

פאַרגעסט ניט

צו קומען
שבת אונטן
12 אויינגער
אין שטיימאַנס האַל
הערן סליחות פון
הרב פרידמאַן
וועלכער וועט אייך אַלעמען איבערראַשן

איך וויל איר זאָגן נעגעיינקען אויב איר דאַרפט
אינשורענס
פאַר פייער לעבן פאַרזיכע־רונג
אויטאָמאָביל פּליין גלאַס אַפּ
פאָנס מיר
52 619 אָדער 21 989
A. HARRIS
אַרעצקי

יעקב שנור ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפן כמעו מיטגעפיל אויף דעם פאַרלוסט פון אונזער געוועזענעם מרייען באַאמטן און מיטגליד, מיר טרויערן צוזאַמען מיט זיין פרוי און קינדער אין זייער גרויסן סבן פאַרלוסט. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן אין מיר פון קיין צער ניט וויסן.

היברו סיק בענ. סאָסייטי

גוטע נייעס

א גרויסער סטאָק פון אַלערליי שיך פאַר מענער, פרויען און קינדער אין ערשט אָנגעקומען. צוליב אייער איינענעם בעגעפיס זאָלט איר היינטיקן ערב זיין־טוב קויפן אייערע שוך שוכוואַרן אין

טרעגובאָוס שוך סטאָר

מיר וועלן אייך באַהאַנדלען אַרענטלאַך און מיר וועלן אייך געבן דעם בעסטן פּרייז נאָר דער צייט נאָך.
פאַרגעסט ניט דעם אָרט
ROYAL SHOE STORE
836 Main St. Winnipeg

פאַרטיק צוגעגרייטער
גאַראַזש $55
אַלע האַרדוואַר, לאַמבער, סעש, אַסבעסטאָס, שינגלס און אַ. וו. איינגעשלאָסן.
דאָס איז דער בעסטער גאַראַדזש וועט אין שטאָט. זעט אונז אָדער טעלעפאָנירט פאַר פולע איינצלהייטן.

North American Lumber & Supply Co. Ltd.
720 Royal Bank Bldg. Phone 21 355

בית-יתומים ווינקל

שלעכטע צייטן

די שווערע צייטן האָבן געפּינען זייער אַן אָפּקלאַנג אין די וועגן פון בית־יתומים.

ווען ער וואָלט געוואוסט... ווען ער וואָלט געוואוסט... האָט זי כסדר געטראַכט ביי זיך...

אָבער זי האָט די געראַנקען פון זיך געטריבן מיט אַלע כחות. ווי קאָן זי נאָר טראַכטן פון אַזעלכע זאַכן... זי, נאַריש, אַרים, אומגליקלאַך מיידל וואָס זי איז... ווי קאָן זי נאָר וואַנן אויפצוהויבן אירע אויגן אין זיין זייט. ווי קאָן זי נאָר וואַנן צו טראַכטן וועגן אים.

ער איז געווען אַזוי גוט צו איר... אַזוי ליבלאַך... ווען ער איז אַריינגעקומען אין רעסטאָראַן, איז ער לעבן איר געשטאַנען נאָנצע צען מינוט. ער האָט איר אַזוי פריינטלאַך נערריקט די האַנט, געפרעגט זי ווי זי מאַכט, ווי זי פילט, און פאַרוואָס זי קומט אַזוי וועלטן צו זיי אין הויף. די מוטער, האָט ער געזאָגט, פרעגט אַלע מאָל אויף איר, ווייל וויסן ווי זי פילט...

עס איז געווען אַזוי גוט צו שטיין מיט אים און ריידן. עס איז איר געווען גוט צו וויסן, אַז אַלע אַרומיקע מענשן זעען דאָס און זיינען זי אַפילו מקנא. בען קריידערס האָט שוין געהאַט דעם נאָמען פון אַ גרויסן שפּילער אַן אַ גוטן פאַרדינער. צו רעפּעגען זיך צווישן בען קריידערס באַקאַנטע. איז געווען אַ היבשער כבוד.

(ווייטערעס קומט)

בית יעקב

מיר לאָזן וויסן דעם ווייניפּעגער אידנטום, אַז דורך אַן אויסערגעוויינלאַכער געלעגנהייט אין אונז געלונגען צו באַקומען איינעם פון די באַרימטע חזנים פון אַמעריקע —

מר. בנימין ראָזין

צו דאַוונען ביי אונז די קימענדיקע יומים נוראים. דאַרום מאַכן מיר אויסערקוסט דעם עולם, וואָס וויל האָבן אַן אמת'ן תענוג די יומים נוראים, זיי זאָלן קומען זיך באַזאָרגן מיט סיטס. אין ניט קוקנדיק וואָס מיר זיינען אַריינגעגאַנגען אין גרויסע אויסגאַבן, האָבן מיר אָבער כדי זכות צו האָבן, געמאַכט די פריינדן זייער נידעריק, אַזוי אַז יעדער יענער קאָנען האָבן אַ געלעגנהייט צו הערן דעם וועלט באַרימטן חזן. אויך בעטן מיר די וועלכע דאָרט נעען ביי אונז אַלע יאָר, זיי זאָלן קומען פערזענלאַך און באַזאָרגן זייערע סיטס, אַנדערש וועלן מיר אָבסאָלוט ניט זיין פאַר־אַנטוואָרטלאַך און זיי וועלן זיין כן הצועקים ואינן נענין, ד. ה., זיי וועלן צו אונז קיין טענות ניט קאָנען האָבן.

אויך זיינען מיר מודיע, אַז מיר האָבן איבערגעפיקט די שול אויסגעוויינק און אַנוויינק, אַזוי אַז עס איז מסיח אַ פאַרגעניגן אַריינצוקומען אין שול. אַ האָמיטע זיצט ערן אונטן ביי שפּעט אין שול, צו אַטענדן יעדן איינעם מיט סיטס אויפ'ן בעסטן אופן.

שבת אונטן, 12 אויינגער, וועט דער חזן זאָגן סליחות איינטריט פריי

מיר ווינשן אַלע אידן אַ כתיבה וחתימה טובה בתוך כלל ישראל.
מיט אכטונג,

פּרעזידענט און קאָמיטע

וואַנצן און קאָקראַטשעס

אַרבעט נאַראַנטירט
CHARLES RIESS & CO.
376 Colony St. Phone 33 529

אַדווערטייזט אין "דאָס אידישע וואָרט"

ביכער!—ביכער!

צו שטוינענד ביליקע פּרייזן

פאַרשאַפט זיך אַ שיינע ביבליאָטעק

פאַר איינצעלהייטן ווענדעט זיך צו

"דאָס אידישע וואָרט"

פאַרגעסט ניט

פאַרגעסט ניט

דעם גרויסן

מאַס-מיטינג

פון דער שטאָט קאָמיטע

מיטוואָך, סעפּטעמבער 2טן, אין תלמוד תורה זאַל

8.30 אויינער אין אָוונט

אינטערעסאַנט פאַר אַלע אידן פון ווייניפּעג

אייער הויז אַרבעט פאַר יום טוב געשניטן אויף האַלב

מיט אונזער מאָדערנער נייער אויסקסאַטנונג, הויך קוואַליטי צירטע אַרבעטער און מיט דער גרויסער אויפמערקזאַמקייט וואָס מיר נעמען אויפן אייערע וועש, זיינען אייער קוסטן צוריק אין ריין אַזוי ווי ניי, אין צייט פאַר יום טוב, איבערלאַזנדיק אייך עקסטרא צייט. און כוחות איבערצונעבן זיך צו אייער אַרבעט פון הויכער קוואַליטי צו נידעריקע פּרייזן.

טעלעפאָנירט 22 818

און אונזער דרייוועער וועט צו אייך באַלד קומען

Peerless Laundry

אַלע וועגן פירן צו דעם

רעדוואוד פּאַבליק מאַרקעט

רעדוואוד און מיין סטריט

יעדער איינקויף — אַ באַרגען

באַלעבאָסטעס! קויפט איין דאָ און שפּאַרט געלט

פרוכט און וועדזשעטיבלס פריש פון די פאַרמס יעדן טאָג

מאַכט דעם רעדוואוד פּאַבליק מאַרקעט פאַר אייער איינקויף צענטער יעדן טאָג

עס וועט זיך אייך באַצאָלן! קומט און איבערצייגט זיך!

אָפן טעגלאַך ביז 9.30 אָוונט

בלויז דריי טעג

היינט, מיטוואָך און דאָנערשטאָג

וועלן מיר קלינען און ריבלאָקן

פעלט העטס

בלויז פאַר **49** ס.

אונזער רעגולאַר דע לוקס באַדינונג

די קילערע טעג זיינען שוין דאָ! קוקט איבער אייערע אַוועקראַוטס, פאַל קאַוטס און אַ. וו., און שיקט זיי צוזאַמען מיט אייערע העטס.

טעלעפאָנירט 42 361

QUINTON'S

ניט אַרום און שפּאַרט

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
SEP 7
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

Classified Section קלאַסיפיייד סעקשאָן

ספּעציעלע פּרייזן פאַר אַרוועדטייזינג אין דער קלאַסיפיצירטער אָפּטיילונג:

איין מאָל, 5ס. פּער אַגייט ליין — 3 מאָנאַטן, $2.15 אַגייט ליין
פאַר אַ וואָך, 20ס. " " — 6 מאָנאַטן, $4.00 " "
פאַר אַ מאָנאַט, 75ס. " " — פאַר 1 יאָר, $7.50 " "

:-: פערזענלאַכעס :-:

PERSONAL

חיים און אָפּיס פאַרניטשור פאַרלאַנגט
פאַר מזומן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

GIBBONS UPHOLSTERY & METAL WORKS
צוזאַמענשטויס אַרבעט אַ ספּעשעלטי עקספּערט אַרבעט
ראַדיאַיטערס, באַדי אַרבעט, טאַנקס, אַפּהאָלסטערי
144-6 Fort St., cor. York
Phone 22 667

שדכנים ביוראָ

ליידיס און דזשענטלמען פון יערן עלטער און קלאַס. אייניקע פּיס געלט און היימען, נאָר זיי זיינען איינזאַם; פריוואַטע אַרגאַנאַזאַציע שידוכים אַראַנזשירט. שטריינגע נעהיים. זייער קליינע שדכנות געלט. שטאָס אַדער שרייבן — די מענערדזשער, רום 2, 299 דאַנאַלד סט., 4 מינוטן פון נאָסר דיים עוועניו.

מעדיצינישער מאַסאַזש

פרס. ה. ערעלסאָלאָוויץ, פּראָפעסיאָנעלע מאַסאַזשיסטן, אויסגעפּרובירטער דערפאָלג אין כאַראַקטערען פאַראַלזיזס און אַלע פאָרמען פון רומאַטיזם.
838 SOMERSET BLOCK
Ph. 88 066 Res. 56 766

CAMPBELL BROS. MARBLE & GRANITE CO.
מיר פּספּעציאַליזירן זיך אין מאַכן פאַר־שיידענע אידישע מצבות — זעט אונז־ער אויסשטעלונג, אייערער איר באַ־שטעלט ערגעץ אַנדערש. אונזערע פּרייזן זיינען זייער מעסיקע.
90 Hespeler Ave., Phone 501 495

מואווינג פּאַקינג
קרייטינג שיפּינג
25 817 — מינימום — 25 817
National Cartage & Storage Ltd.

כ. הערמאַן, 492 סעלקירק עוו. אַנט־פעגן אַרעצקיס סטאָר. ערשט קלאַסיר־טער זייגערמאַכער און נאַדלשמידס. אַרבעט געמאַכט צו מעסיקע פּרייזן.

מיר האָבן קאַרס וואָס פאַרן יערן טאָג אין אַלע דיריעקשאָנס
מאָטאָר טריסטן
מאַכט אייערע רעזערוואַציעס אין פאַראויס.
AUTO TRANSPORTATION BUREAU
382 Donald St. Phone 86 139

העמסטיטשינג
נעמאַכט צו מעסיקע פּרייזן זיך וועגן אַן 408 באַיר עוועניו טעלעפאָן 54 038.

נעשעפט געלעגנהייטן

נאָרט ענד, גראָסעריז און קאָנפעק־שאָנערי, אַ גוטער אַלט־עטאַבלירטער געשעפט, מיט דורך אַ עוואַל פאַרקויפט ווערן. סטאָק $700. פיקסטשורס $300 רענט מיט 4 רומס בלויז $40.

קאָנפעקשאָנערי און פרוט, סטאָק און פיקסטשורס בלויז $400. טוט גוטן געשעפט, מיט גוטע מענלאַכקייטן.

סטאָר צו רענטן אויף איינעם פון די בעסטע קאָרנערס אין נאָרט ענד, גוט פאַר אירענער וועלכן געשעפט.

אויב אַיר ווילט אַ געשעפט, זעט
ח. פּערלמאַן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

אַרבעטער פאַרלאַנגט

HELP WANTED

פאַרלאַנגט אַ מאַן—איך האָב אַ גוטע פּראָפּאָזיציאָן פאַר אַ מאַן מיט אַ לעיט מאָרעל 4 טירן סעדאַן. זיך וועגן צווישן 5 און 8 נ. מ. אין 508 סקאָט בולעוואַרד, 272 מיין סטריט.

:-: צו פאַרקויפן :-:

FOR SALE

אַ 7 רום הויז פולי מאָדערן, אַלץ פינישינג, אַלץ פלאָרס, סליפּינג באַל־קאָני, שיינע ליכטיקע רומס, אַבערדין עוועניו ניט ווייט פון מיין סטריט. פּרייז $3.750. אַ גרויסער באַרגען.

אַ 6 רום פולי מאָדערן קאָטעדזש, שיינע גרויסע צימערן, אַ גרויסער לאָט אין רעדוואוד עוועניו, ניט ווייט פון מיין סטריט. פּרייז $2.400. אַ גרויסע מציאה.

סוויטס צו פאַרלענען אין די בעסטע בלאָקס צו די ביליקסטע פּרייזן. ווען איר דאַרפט אַ סוויט אָדער אַ הויז צו לענען זאָלט זיך מיט אונז באַלד, אין איר וועג קריגן דעם בעסטן אויסוואָל. נעלט צו לייגן אויף מאָרטגעדזשעס. אינשורענס פאַר אַלערליי צוועקן.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאָנס 761 55 און 807 53

אַ סנעפּ פאַר קעש. איינגעטימער פאַר־לאָזט די שטאָט. 6 רומס פולי מאָדערן הויז אויף 357 אָבערדין עוו. טעלע־פאָן 54 792. קיין זוישר־דיקער אָנבאָט וועט ניט צוריקגעוויזן ווערן.

צו פאַרקויפן אַ 6 רום הויז, פולי מאָ־דערן, אין פּוירסט קלאַס קאָנדיציאָן, זיך וועגן אין 148 אַלפּערד עוועניו איסט פון מיין סטריט.

אַ שיינע בריק הויז אויף פּאָונטען עוו. אַנטקעגן מאַקריי סקול. 12 רומס, 3 פּייערפּלייסעס. אויסערגעוויינלאַך צו־ציענדיקער הויף, 132 ביי 264, אַר־טיסטיש באַזעצט מיט בוימער גרויסער טרעס לאָזן אין שיינער גאָרטן מיט עפּל און פּלוטקע בוימער אַן אַ. וו. פּרייוואַטער אַריינפאָר צום גאַראַדזש. צו גרויס פאַר'ן איינצימער. גוט פאַר אַ פריוואַטער אָדער צוגרייטונג סקול. וועט געמען אין אָנבאַטראַכט אַ קלאָר נעערע הויז אין טייל אויסבייט. טעלע־פאָנירט 21 597; אונטן 56 357.

צו פאַרקויפן אַ גראָסעריי און בוטשער סטאָר, ביליק. אורזאַך, איינגעטימער פאַרלאָזט די שטאָט. זיך וועגן צו ה. קאַיעל, 967 מיין סט., טעל. 52 144.

קאַטעדראַל עוועניו
איסט פון מיין סטריט
צו פאַרקויפן, אויף קאַטעדראַל עוועניו, אַיסט פון מיין סטריט, אַן 8 רום הויז אין גלענצנדן צושטאַנד. דאָס איז אַ באַרגן פאַר $2.800. זיך וועגן צו
THE ROYAL TRUST COMPANY
846-483 436 Main Street

צו פאַרקויפן אויף קאַלעדזש עוועניו, אַ זיבן רום הויז, צווישן אייזקס און סאַלטער, ניי רעפרידזשעטער און אין גלענ־צענדן צושטאַנד. דאָס איז אַ באַרגן פאַר $2.800. זיך וועגן צו
THE TRADERS TRUST CO.
400 Union Trust Building
Phone 26 891 Evenings 41 853

S S S